

PWYLLGOR	Pwyllgor Craffu Cymunedau
DYDDIAD	19 Ionawr 2023
TEITL	CRAFFU Y CYNLLUN LLESIANT DRAFFT
AELOD CABINET	Y Cynghorydd Dyfrig Siencyn
PWRPAS	Rhoi cyfle i aelodau'r Pwyllgor graffu cynnwys y Cynllun Llesiant Drafft Gwynedd a Môn a chyflwyno unrhyw sylwadau

1. CEFNDIR

- 1.1 Mae Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015 yn gosod dyletswydd ar Fyrddau Gwasanaethau Cyhoeddus gyhoeddi Cynllun Llesiant sy'n amlinellu sut y bwriedir gwella llesiant trigolion yr ardal.
- 1.2 Fel y byddwch yn ymwybodol mae Bwrdd Gwasanaethau Gwynedd a Môn yn cynnwys cynrychiolaeth ar y lefel uchaf o'r prif gyrff cyhoeddus yn yr ardal.
- 1.3 Rhan gyntaf y gwaith o lunio'r Cynllun Llesiant oedd cynnal asesiad o lesiant lleol gan wneud gwaith ymchwil er mwyn deall a dysgu mwy am yr ardaloedd hynny.
- 1.4 Ym mis Mai 2022 cyhoeddwyd Asesiadau o Lesiant Lleol ar gyfer ardaloedd Gwynedd ac Ynys Môn gyda'r ddwy sir wedi eu rhannu yn 14 o ardaloedd llai (8 yng Ngwynedd a 6 ym Môn).
- 1.5 Bu i'r Asesiadau dynnu at ei gilydd amrediad o wybodaeth am gymunedau Gwynedd a Môn. Fe edrychom ar y gwaith ymchwil mwyaf cyfredol, casglu data ac ymgysylltu â'n grwpiau cymunedol i ddod i wybod beth sy'n dda am ein cymunedau, a beth sydd ddim cystal.
- 1.6 Roedd yr Asesiadau Llesiant yn gyfle i ystyried yr heriau a'r cyfleoedd y mae ein cymunedau yn eu wynebu; yn enwedig effeithiau'r pandemig Covid-19, Brexit yn ogystal a'r argyfwng costau byw.
- 1.7 Rhoddwyd ystyriaeth i'r wybodaeth uchod gan y Bwrdd wrth lunio'r Cynllun Llesiant Drafft ar gyfer Gwynedd a Môn. Ceir copi o'r ddogfen hon yn **Atodiad 1**.
- 1.8 Mae dyletswydd statudol ar y Pwyllgor Craffu perthnasol o fewn y Cyngor graffu cynnwys y ddogfen fel rhan o'r broses o ddatblygu'r Cynllun. Fodd bynnag, mae'n bwysig nodi mai un o'r partneriaid ydym ni fel Cyngor ac mai penderfyniad y Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus fydd cynnwys y cynllun terfynol.

2 CYNLLUN LLESIANT DRAFFT

- 2.1 Yn y cynllun fe amlinellir sut mae'r Bwrdd yn bwriadu gwneud gwahaniaeth gwirioneddol i fywydau trigolion trwy gydweithio er mwyn cyflawni ar gyfer yr ardal gyfan.

- 2.2 Mae aelodau'r Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus yn awyddus i wneud cyfraniad ystyrllon i dirwedd y bartneriaeth heb ddyblygu gwaith partneriaethau eraill ac felly mae'r Cynllun Llesiant drafft yn ceisio amlygu'n glir o ran p'un a oes gan y Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus rôl arweiniol neu rôl gyflawni mewn perthynas â'r blaenoriaethau Llesiant.
- 2.3 Mae'r **Amcanion Llesiant** wedi eu llunio yn dilyn dadansoddi'r prif negeseuon a ddaeth i'r amlwg yn yr Aseiad Llesiant a gwblhawyd yn ystod 2021/22.
- 2.4 Mae'r BGC wedi adnabod tri Amcan Llesiant i ganolbwyntio arnynt yn y cyfnod 2023 - 2028:
- **Rydym am weithio gyda'n gilydd i liniaru effaith tloedi ar lesiant ein cymunedau.**
  - **Rydym am weithio gyda'n gilydd i flaenoriaethu lles a llwyddiant ein plant a phobl ifanc.**
  - **Rydym am weithio gyda'n gilydd i gefnogi ein cymunedau i symud tuag at Sero Net Carbon.**
- 2.5 Mae'n bwysig nodi hefyd y bydd **yr iaith Gymraeg** yn llinyn euraidd sy'n rhedeg drwy'r cynllun. Byddwn yn hyrwyddo'r defnydd o'r iaith ym mhob maes o'n gwaith ac yn gweithio gyda chymunedau i ddatblygu gwasanaethau a gweithgareddau trwy gyfrwng y Gymraeg.
- 2.6 Ar gyfer pob un o'r amcanion hyn, mae tablau manwl yn rhoi mwy o wybodaeth am pam y cawsant eu dewis a pha gamau yr ydym ni'n ystyried eu cymryd i'w cyflawni. Fel yr eglurwyd yn gynharach, bydd y rhain yn cael eu diwygio a'u mireinio yn ystod y cyfnod ymgynghori o ganlyniad i fwy o wybodaeth a beth yw barn pobl.
- 2.7 Cred y Bwrdd fod y rhain yn feysydd y gellir cydweithio yn well ynddynt, mewn cyfnod o leihad sylweddol yn adnoddau'r sector gyhoeddus, er mwyn sicrhau'r canlyniadau gorau i drigolion Gwynedd a Môn.
- 2.8 Mae'r amcanion drafft yn cyd-fynd hefo'r rhai sydd eisoes wedi eu hadnabod ar gyfer drafft Cynllun Cyngor Gwynedd 2023-28.
- 2.9 Fel rhan o'r ymgynghoriad mae'r Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus yn eich gwahodd i graffu cynnwys y Cynllun Llesiant drafft gan roi ystyriaeth benodol i'r cwestiynau a ganlyn:
- A ydych yn ystyried bod yr amcanion Llesiant a'r blaenoriaethau sydd wedi eu hadnabod ar gyfer gwireddu'r amcanion am wella Llesiant cymdeithasol, amgylcheddol, diwylliannol ac economaidd y ddwy sir?
  - A oes unrhyw flaenoriaethau ar goll?
  - Pa flaenoriaethau y dylid canolbwyntio arnynt yn gyntaf?
  - Lle gall y Bwrdd gydweithio a chyd-ddylanwadu er mwyn gwneud gwahaniaeth?
  - Ym mha ffordd y gall cymunedau gynorthwyo i gyflawni blaenoriaethau'r cynllun ac i'w ddatblygu ymhellach i'r dyfodol?

- Unrhyw sylwadau eraill.

3 CAMAU NESAF

- 3.1 Bydd y cyfnod o dri mis o ymgynghori statudol yn dod i ben ar 06/03/23. Yn dilyn hyn bydd y Bwrdd yn ystyried yr ymatebion i'r ymgynghoriad cyn llunio Cynllun Llesiant terfynol.
- 3.2 Unwaith y bydd y Bwrdd wedi cymeradwyo'r fersiwn derfynol bydd y Cynllun Llesiant yn cael ei gyflwyno i Fyrddau/Cyngor Llawn yr aelodau statudol am gymeradwyaeth cyn ei gyhoeddi ym mis Mai 2023. Yr aelodaeth statudol ydi Cynghorau Gwynedd ac Ynys Môn, Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr, Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru a Chyfoeth Naturiol Cymru.
- 3.3 Yn achos Cyngor Gwynedd bydd yn cael ei gyflwyno i'r Cyngor Llawn ar (dyddiad iw gadarnhau)

Atodiad 1 - Cynllun Llesiant Gwynedd a Môn (Drafft).